Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

BARNAVÄNNEN

N:o 10 | 7 Mars. | Illustrerad Veckotidning för Söndagsskolan och Hemmet | Redaktion: ANNA och J. B. GAUFFIN. | 32 årg. | 1915.

Fadershemmet.

Joh. 14: 1—6.

Hem — fadershem — huru mycket gudomligt, skönt och underbart gömmer sig ej i detta ord! Hemmets värld, barndomshemmet, fadershemmet, gömmer i sig det bästa, det renaste av vad vi såsom barn upplevat. Det är i hemmets värld med dess trygga murar vi leka våra barndomslekar och drömma våra framtidsdrömmar! Det är där vi mötas av den renaste kärlek, som lyser emot oss ur moders- och fadersögon, och där vi hägnas av den ömmaste omvårdnad. Och i barndomshemmet var det vi först lärde oss knäppa våra händer i bön och lyfta vår tanke uppåt till det himmelska fadershemmet, alldeles såsom skalden säger: "Mitt hem är väl ringa, dess dörr är väl låg, men aldrig en kärare boning jag såg kring hela den grönskande jorden. Där lever mitt minne, där föddes mitt hopp, där lärde jag blicka mot himmelen opp och älska mitt hemland i norden."

Och i barndomshemmet var det vi lärde att bruka våra unga armars friska kraft till nyttigt arbete. Här lärde vi oss besegra arbetets möda i skog och på fält, i gruvornas schakt och vid smedjornas gnistrande härdar. Det var här vi lärde oss arbetets glädje och arbetets ära, under det kraften växte och mod och hopp svällde och sjöd i vårt bröst och slog ut i fagraste blom.

Och i hemmet var det vi lärde oss älska vårt land med dess blåa himmel och dess sommarljus, lärde oss älska landet med de bistra vintrarnas bjällerklang, dess skimrande, isbelagda sjöar och fjärdar, där vi stormade fram på stålsko i långa, vinnande skär. Ja, ära vare Gud för vårt land, vårt härliga fosterland! Ära vare Gud för vårt hem, vårt barndomshem i norden! Hjälp oss, o Gud, att leva och dö för dess frihet och dess välfärd.

Men huru härligt vårt land än är och huru välsignat vårt jordiska hem, så finnes det likväl ett, som är ännu bättre, ett land ännu mera härligt. Det är om detta hem, om detta land Jesus talar, då han i våra textord säger: *"I min faders hus äro många boningar, om så icke vore, skulle jag hava sagt eder det. Jag går bort att bereda eder rum, och när jag gått bort och berett eder rum, skall jag komma tillbaka och taga eder till mig, på det att varest jag är, där skolen I ock vara."* I det härliga land, där paradisets vårar alltid stå i blom, och dit Jesus gick i sin himmelsfärd, där hava vi vårt rätta hem. Och där har Gud i sin kärlek och i sin rikedom byggt en boning åt varje sitt barn här på jorden, icke hyreskasärn vid en dammig gata, utan en ljuvlig boning i parker och blomstergårdar utan gränser. Där skall du bo i evig härlighet och leva i ungdom och skönhet, som aldrig vissnar eller bleknar, och varda lik din frälsare i fullkomlig helighet och frid.

Och frågar du: "Huru skall jag, fattiga barn här på jorden kunna vinna inträde i detta härliga land, i detta saliga hem?" så svarar frälsaren själv: "Tro på Gud och tro på mig!" Tron på Gud, tron på Jesus danar hos oss redan här ett älskande och ödmjukt hjärta och ett himmelskt sinne. Se till, att du äger dessa skatter! Ty för den som äger dem öppnar det eviga fadershemmet sina gyllene portar.

Och undrar du, huru du skall kunna nå detta sköna hem, så säger Jesus i våra textord: "Jag skall komma tillbaka och taga eder till mig, på det att varest jag är, där skolen I ock vara". Ära vare dig, o Gud, för det hem du berett oss hos dig däruppe! Och ära vare dig vår frälsare, som är vägen till detta hem, och för att du själv lovat föra oss dit upp!

Herre, rena oss från synden och förhjälp oss att kunna älska dig! Hjälp oss att i ödmjukhet och sann gudaktighet kunna med vårt liv förhärliga ditt namn!

J. B. Gauffin.

Brev från Helga Blomgren.

III.

Kinkenge den 18 mars 1914.

Mina kära små vänner!

Jesu frid!

Det är nu rätt länge sedan, ni fick något brev från mig. Jag börjar riktigt längta efter att få språka litet vid er, och då måste jag väl som vanligt nu för tiden taga till penna och papper. — Fastän det dröjt så här länge mellan breven, skall ni inte tro, att ni varit glömda. Åh nej! Åtminstone varje söndagsmorgon ha ni varit i mina tankar. Klockorna här ute i Kongo och hemma i Sverge gå ungefär lika, tiden skiljer bara på en tjugu eller trettio minuter. Och jag brukar noga hålla reda på varje söndagsmorgon, när klockan är nio hemma i Sverge. Då vandrar jag med eder upp till den kära Hyddan. Ni skall veta, att jag i över tjugu

år företagit den vandringen. Det är icke lätt att komma ifrån gamla vanor, och man må gärna behålla dem, bara de äro goda.

Sedan jag sist skrev till er, har jag varit sjuk, och det så allvarsamt, att jag trodde, jag skulle få gå hem till Gud. Jag var så nära, att jag tyckte mig liksom se skymten av härligheten därhemma. Men så stängdes portarna till för mig, och nu ser det ut, som skulle jag få stanna här. Jag börjar nu känna mig riktigt stark och duktig och kan åter deltaga i arbetet, något som jag är mycket glad och lycklig över.

Som ni ser av överskriften, är jag nu på en ny station igen. Den heter Kinkenge och har ett högt och härligt läge 700 meter över havet. Den är också vår hälsosammaste station. Och när någon missionär är trött och utsliten, brukar han få komma hit upp och vila på vårt lilla vilohem. Här kommer jag nu att stanna, tills regntiden är över, och det blir svalare och bättre nere i landet. Då skall jag gå, dit Herren behöver mig.

Som ni nog minnas, talade jag en gång om för er, att i Kongo finnes bara två årstider, regntiden, då det åskar och regnar nästan varje dag, och torr-tiden eller sivu, som man säger härute, då det är rätt svalt i luften, och inte en droppe regn faller.

Regntiden är den vackraste tiden, då står allt i sin fulla fägring och grönska. Men det är också den hetaste och ohälsosammaste årstiden — en riktig febertid för oss, missionärer. Under den torra tiden blir allt i naturen torrt, förbränt och fult, men luften är lättare och svalare. O, vad man under dessa heta dagar suckar och längtar efter den tiden! Ännu få vi dock sucka i hettan i över två månader, ty först i slutet av maj börjar vår "vinter".

Nu vill jag berätta litet för er om vår söndagsskola. Ni må tro, att vi ha en väldig sådan här på Kinkenge — mycket större än er söndagsskola. Mellan tre- och fyrahundra kvinnor och barn besöka den. Vi hava den uppdelad i sex klasser, en för mödrar, en för stora flickor, en för våra största skolgossar och en för de mindre samt slutligen en småbarnsklass för gossar och en för flickor. Ni tycker naturligtvis det är märkvärdigt, att mammor också gå i söndagsskolan. Men vet ni, mammorna härute förstå icke mycket mer än barnen. De gå också mycket hellre till söndagsskolan än till de övriga gudstjänsterna, troligen därför att de mycket bättre begripa, vad de höra i söndagsskolan än en predikan. Många av dessa kvinnor äro hedningar, och de hava förut ej velat ha något att göra med de vita. Vi hoppas därför, att det är någon liten längtan efter levande Gud i deras hjärtan, som nu drivit dem att komma till söndagsskolan.

Vill ni komma med och se på vår skara? Vi börja inte förr än kl. tio, så att ni hinna gott med. Kl. halv tio börja kyrkklockorna kalla, och en liten stund därefter se vi barnen komma upp för den breda byvägen. En del äro klädda i ordentliga kläder, andra i skynken eller filtar. Och en hel del av småbarnen komma alldeles nakna med bara en smutsig trasa omkring höften. Våra skolgossar ha skiljt sig ifrån de övriga. De ha rena skjortor, byxor eller skynken allesammans. Allra minsta syster eller bror, som är bara två à tre månader gammal, får man inte heller lämna hemma. Flera av kvinnorna bära en sådan liten på höften, och där inte modern själv går med, där får stora bror eller syster knoga med den minsta.

Kvinnorna tåga in i slöjdboden, där ha de sin söndagsskola. Småflickorna ha sin i ett litet rum bredvid medicinhuset. Alla de övriga gå in i kyrkan, som blir alldeles fullsatt. När den gamle vithårige missionären kommit in, hälsar han alla med ett hjärtligt »malembe», som betyder »frid», och så får han av dem alla ett ljudeligt, utdraget »m-a-l-e-m--be» till svar. Nu föreslår antingen en av lärarna eller också en av skolgossarna en sång. Och jag har förut talat om för er, att — s j u n g a kunna

VESTERÅS: SLOTTET.

de härute i Kongo, även om det inte alltid blir så vackert.

Efter sången följer en kort bön, och så vidtager klassläsningen — alldeles som hemma. Vi draga oss längst upp i kyrkan och lyssna en stund på de stora flickorna. De ha i läxa följande lilla minnesord: "Jag och mitt hus vilja tjäna Herren". Och nästan alla kunna de läsa det ordentligt — men så var det ju icke långt heller.

Nu frågar lärarinnan, vilken som sagt de orden. Den ene efter den andre svarar: "Jesus" — de ha tydligen inte hört upp riktigt föregående söndag. Till slut kommer då det riktiga svaret, och huru det lyder, få ni själva tänka efter.

Hon frågar dem sedan, huru många av dem, som vilja stämma in i de orden. Det vilja de alla, synes det. Då säger hon dem, att om vi av hjärtat vilja tjäna Herren, så vill också han tjäna oss. Och först vill han göra våra hjärtan rena. "Vad är det då som måste bort?" frågar hon vidare och får till svar: "synderna". — "Huru många synder?" — "Jo, många", svara de. "Ja, men om blott en enda synd får finnas kvar, kan den stänga oss ute från himmelen — det är sålunda icke nog med att Herren får rena oss från många synder." "Nej, han måste taga bort alla", svarar en liten flicka. "Ja, just så, alla våra synder vill han plåna ut genom kraften av Jesu blod."

Så fortsätta de en stund och lära sedan ett nytt bibelord, som lärarinnan går igenom med dem till nästa söndag. —

Men innan de sluta, måste vi ut ett tag och se på småflickorna, huru de ha det. De sitta hopkrupna på golvet i ett trångt rum. De ha svårt att vara tysta och förstå nog inte heller så mycket av vad som säges. Men det finnes två ord, som de tyckas förstå innebörden av, ty varje gång de nämnas, blir det tyst, och de svarta ögonen stråla av glädje. De orden äro "Yesu" (Jesus) och "Zulu" (himlen).

Om vi sedan få höra dem sjunga sin älsklingssång:

"Zitisa Nzambi, Nzambi i Seto"

Snöbollskrig.

Nu vina kulor kring vägg och knutar,
och kind och öron, aj, aj!
Nu får man snö uppå alla klutar,
Känn bara på min kavaj,
den är så våt, att den kännes tung,
men se, jag blev ändå snöbollskung,
den allra värsta av hela flocken,
vad gör det då med den våta rocken!

Vad gör det väl, om det går med möda,
om blott man vinner sitt mål!
Hej, gossar! Kinderna bliva röda,
och muskler få vi av stål,
om ej vi spara vårt anlets svett
och fly, når det börjar »osa hett».
Och ni, små flickor, som är så käcka,
det är ej lätt att er stridslust stäcka!

Klatsch! Där fick Olle en boll i nacken,
och Gösta fick en på kind!
Och mitt på näsan på mig så sprack en,
så att jag nästan blev blind,
men sådant är ju ett snöbollskrig.
Om du är feg, vill jag säga dig:
Kom aldrig med uti denna leken,
den passar ej för en rädd och vek en!

ELLA.

— Ara vare Gud, Gud vår fader — samt den vackra kören:

"Sanisina Dise diatuvana Yesu Klisto Mouluasi eto, halleluja!"

— Lovad vare Gud, som har givit oss Jesus, Kristus, vår frälsare, halleluja! — då kanske det går med er som det gick med mig första gången jag hörde dem sjunga den — tårarna kommo. Det torftiga rummet blev en helig plats — jag kände, att Jesus var där. Jag såg icke längre små svarta, trasiga, smutsiga negerbarn, jag såg i dem dyrbara juveler, som den himmelske konungen en gång skall bära i sin krona.

Ja, man kan icke låta bli att älska de små »svartingarne» härute. Då man går genom byn, skocka de sig omkring en och ropa:

»Mundele weto» — vår vita. Och här och där ljuder Jesus-sången en till möte. Tänk huru stort!

Det var icke länge sedan hedendomens mörka natt ruvade över hela Kongo. Nu börjar dagen gry. Jag är så glad över, att ni vill vara med och samla juveler från detta land åt den himmelske konungen, Herren Jesus Kristus. Jag har ju nu fått löfte att taga upp en liten gosse för eder räkning. Men som jag varit sjuk och ännu icke vet, var jag kommer att stanna, måste jag dröja med att bestämma mig. Ty jag förstår, att ni om möjligt vill ha honom där jag är. Ville ni därför ha tålamod och vänta ännu litet men under tiden bedja för honom, ty den rätte finnes nog någonstädes.

Bed för våra söndagsskolor härute och för alla de svarta och även för eder tillgivna vän

Helga Blomgren.

Västerås.

Med flera teckningar.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

En annan gammal byggnad är Västerås hus eller slottet, som ligger väster om Svartån i närheten av hamnen. Det äldsta slottet med dess befästningar uppfördes i början av 1300- eller slutet av 1200-talet. Här huserade den kände danske fogden Jösse Eriksson, som blev så innerligen hatad för sina våldsdåd mot allmogen i Västmanland och Dalarne. Engelbrekt Engelbrektsson belägrade slottet åren 1433 och 1444 för att fördriva Jösse och hans danska knektar och för att få det i sitt våld. När sedan Gustav Eriksson Vasa med sina dalkarlar slog danskarna utanför staden, och dess rytteri flydde och red omkull sitt eget fotfolk, togo fienderna sin tillflykt dels till slottet och dels till ett dominikanerkloster, som låg öster om Svartån, nästan mitt emot slottet, där nu Vasaparken utbreder sig. Klostret var starkt befäst, och när Gustav Vasa intagit staden, sköto danskarna eld på den, så att nästan hela staden förstördes, oaktat Gustav och svenskarna gjorde allt för att släcka och hindra eldens framfart. Taket på domkyrkan förstördes genom elden, och hon fick sedan under några år nöja sig med halmtak. Danskarna uppgåvo klostret i maj 1521 och seglade till Stockholm, sedan de inlagt en stark besättning på slottet. Först efter ett års belägring överlämnades slottet åt Gustav Vasa. Den åldriga borgen hade under belägringen lidit betydlig skada. Kung Gustav nedrev den sedan helt och hållet och byggde ett nytt slott av materialerna från den gamla borgen och från dominikanerklostret. Det nya Vasa-slottet är en tung, fyrkantig byggnad, med kala murar och en liten trång borggård. Det står där ännu och tjänar till bostad åt landshövdingen över Västmanlands län och för länsstyrelsens ämbetslokaler. Såsom vi se av fotografien är det omgivet av en vacker park.

Under medeltiden funnos i staden utom

domkyrkan flera andra kyrkor och kapell. En av dem var Hospitalskyrkan, som trotsat tiden intill våra dagar och inom sina murar givit rum åt samlingar tillhörande Västmanlands fornminnesförening. En annan var Egidii kyrka, belägen invid den nuvarande Vasagatan, som förr hetat Gamla kyrkogatan. Denna kyrka byggdes på 1100-talet, och S:t Ilians församling höll där sina gudstjänster ända till år 1611. Nikolaikyrkan uppfördes på 1300-talet av biskopen Nils Kettilsson och var belägen strax väster om Svartån, där nu Slottsbron ligger. Utom det förr omtalade dominikanerklostret fanns här på 1300-talet även ett Helgeandshus, där nödlidande fingo hjälp och vård.

Såsom bevis på, med vilken vördnad Västerås domkyrka betraktades i gamla tider, förtjänar nämnas, att biskop Karl vid vardera av de fyra huvudvägar, som leda in till staden, uppförde kapell, där de resande, som ämnade sig till domkyrkan, skulle genom bön bereda sig, innan de trädde in i den biskopliga helgedomen. Av dessa småkyrkor, S:t Ursulas, S:t Örjans, S:t Gertruds och S:t Olovs kapell finnes nu ingenting mera kvar utom grundmurarna vid ett par av vägarna.

Såsom vi se, var Västerås under medeltiden rikligen försett med kyrkor och kapell för offentlig och enskild andakt. Detta vittnar på sitt sätt om, att förfädren voro mycket begivna på gudsdyrkan, såsom Paulus säger om aténarna. Och om i denna också fanns mycket av form och sken, så fanns det även många, som voro sant troende, och andra, som voro sökare efter Gud. Detta framgår också fullt klart därav, att de förmögnare donerade gods och guld till kyrkor och kloster, och att de mera högtuppsatte såsom konungar, biskopar och adelsmän, som utfört något stordåd till fosterlandets fromma, sökte sig en grav inom kyrkornas och klostrens vigda och fridfulla murar. Det fanns nog mycken ödmjuk och sann fromhet bland vårt folk även i forna dagar.

(Forts.).

Skeppsgossen.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Några dagar efter detta samtal med Allan stod jag och talade med kaptenen, då plötsligt våra öron nåddes av högljudda skrän och skrattsalvor. Vi begåvo oss genast för-ut och funno då ett antal matroser, som på alla upptänkliga sätt sökte övertala Allan att dricka litet brännvin, som regelbundet varje dag delades ut till dem.

"Skratta så mycket ni vill", hörde jag Allans klara röst säga, "men jag dricker inte en droppe av detta. Ni borde blygas att dricka det själva, tycker jag, och ännu mer att bjuda ut det åt andra."

Ett annat, ännu mera högljutt skratt följde på detta svar. Då gick en av matroserna, uppmuntrad av kaptenens närvaro, fram till Allan för att hälla i honom flaskans innehåll. Men Allan grep hastigt flaskan och kastade den i sjön.

Medan matroserna med beklagande miner blickade ned efter den sjunkande flaskan, såg Allan blek men lugn upp till kapten Hård, vars ansikte var rött av undertryckt vrede. Jag darrade för gossens öde.

Plötsligt avbröts tystnaden av kaptenens röst.

"Hissa upp pojken i masttoppen" sade han. "Jag skall lära honom, vad det vill säga att kasta bort mina tillhörigheter."

Två matroser närmade sig Allan, alltför villiga att hörsamma kaptenens befallning. Men gossen sköt dem tillbaka, och med ett sorgset leende på sitt bleka ansikte sade han sakta men med fast röst: "Kapten, jag går själv, men jag hoppas kapten förlåter, att jag inte lyder; jag har inte velat förolämpa någon."

Jag såg hans hand darra litet, då han

fattade tågen, ty det är mycket farligt för den, som icke har övning, att stiga upp till en sådan höjd. Ett ögonblick dröjde han och tycktes med ögat mäta avståndet, men så fattade han mod och steg långsamt och försiktigt uppåt.

"Fortare!" skrek kaptenen, när han såg, huru försiktigt gossen sökte vinna fotfäste. Allan försökte klättra hastigare, men hans fot halkade, och för ett ögonblick såg jag med rysning, huru den lilla kroppen hängde mellan himmel och jord.

Ett rått hånskratt från kaptenen, följt av ett liknande från matroserna, lät nu höra sig. Men då hade Allan åter vunnit fotfäste och befann sig snart uppe i mastkorgen.

"Stå där du, din lille slyngel, så kanske något av ditt egensinne fryser bort", mumlade kaptenen, i detsamma han drog sig tillbaka in i kajutan.

Då jag kände kaptenens lynne, vågade jag icke träda emellan, så länge han var i detta tillstånd. Men innan natten bröt in, begav jag mig dock in till honom och fann honom då sitta med en tömd flaska champagne framför sig på bordet. Jag förstod, att han flitigt anlitat den, och jag hade därför föga hopp, att min skyddsling skulle kunna bli befriad ur sitt svåra läge. Jag ville dock våga ett försök.

"Herr kapten, ursäkta min närgångenhet," sade jag, "men jag fruktar, att om vår skeppspojke skall stanna däruppe längre, blir han sjuk."

"Sjuk! — Åh, det har ingen fara. Han har för mycket egensinne i sig för att tänka på sådana dumheter. Aldrig blir någon sjuk ombord på mitt fartyg. De känna mig alla för väl för att driva sådant ofog. Men jag skall väl se, vad han har för sig."

Då han kommit upp på däck, skrek han med roparen i handen: "Hallå, min gosse!"

"Här — här, kapten! ljöd det svaga men raska svaret uppifrån, och Allans ansikte med hopp om befrielse vart synligt.

"Nå, vad tycker du om din nya plats?" frågade kaptenen gäckande.

"Bättre än om rom och brännvin, kapten", hördes Allans snabba svar.

"Om jag tillåter dig komma ner, vill du då dricka ur det här glaset?" Och kaptenen lyfte ett glas pärlande vin i höjden.

(Forts.).

Bibelläsning

eller vad står det i nästa söndags text?

Veckan 8—14 mars 1915.

M. 8. Joh. 14: 21–27. Hjärtat Guds boning.
T. 9. v. 21. Huru hjärtat blir Guds boning.
O. 10. v. 22. Judas fråga.
T. 11. v. 23. Fadren och sonen taga sin boning hos den troende.
F. 12. v. 24. Varför Jesus icke kan uppenbara sig för världen.
L. 13. v. 25–26. Jesus lovar de sina en annan lärare.
S. 14. v. 27. Jesu testamente.

Söndagsskoltext för den 14 mars.
Midfastosöndagen.

Hjärtat — Guds boning.

Joh. 14: 21—24.

Minnesvers: 1 Kor. 3: 16. Veten I icke, att I ären ett Guds tempel, och att Guds Ande bor i eder?

Sprid Barnavännen!

Vi bedja Barnavännens många vänner och läsare göra sitt allra bästa för tidningens vidare spridning. Visa tidningen för vänner och bekanta och sök att vinna någon ny prenumerant eller få in den i någon ny söndagsskola. Fäll ej modet; om det ej genast lyckas, så försök på nytt!

Pris och prenumerationsvillkor se anmälan i föregående nummer.

Provexemplar sändas på begäran från Svenska Missionsförbundets Expedition, Barnhusgatan 10, Stockholm.

Redaktionen.

Tryckeri A.-B. Ferm, Stockholm 1915.